

EMBERI JOGOK EURÓPAI BÍRÓSÁGA
MÁSODIK SZEKCIÓ

VASS kontra Magyarország ügy

(57966/00 sz. kérelem)

ÍTÉLET

STRASBOURG

2003. november 25.

Ezen határozat az Egyezmény 44. cikkének 2. bekezdésében foglalt körülmények beálltával válik véglegessé. Szerkesztői változtatás alá eshet.

A Vass kontra Magyarország ügyben

Az Emberi Jogok Európai Bírósága (Második Szekció) Kamaraként tartott ülésén, melynek tagjai voltak:

J.-P. COSTA, *Elnök*
A.B. BAKA,
GAUKUR JÖRUNDSSON,
L. LOUCAIDES,
K. JUNGWIERT,
V. BUTKEVYCH
M. UGREKHELIDZE, *bírák*

és S. DOLLÉ, *a Szekció hivatalvezetője*,

2003. november 4-én zárt ülésen tartott tanácskozás után
az akkor elfogadott alábbi ítéletet hozza:

AZ ELJÁRÁS

1. Az ügy alapja egy Magyarország ellen benyújtott kérelem (57966/00 sz.), amelyet az emberi jogok és alapvető szabadságok védelméről szóló egyezmény (az "Egyezmény") 34. cikke alapján egy magyar állampolgár, Vass Mihályné (a "kérelmező") 2000. február 5-én terjesztett a Bíróság elé.

2. A Magyar Kormányt (a „Kormány”) képviselője, dr. Höltszl Lipót, az Igazságügyi Minisztérium Helyettes Államtitkára képviselte.

3. 2002. április 23-án a Bíróság úgy határozott, hogy az eljárás elhúzóásával kapcsolatos panaszról tájékoztatja a Kormányt. Az Egyezmény 29. cikke 3. bekezdésének rendelkezései alapján úgy határozott, hogy a kérelem érdemét és elfogadhatóságát együtt vizsgálja.

A TÉNYEK

4. A kérelmező 1915-ben született és Budapesten él.

5. 1995. január 12-én a kérelmező szerződés érvénytelenítése iránti pert indított a budapesti XVIII-XIX. Kerületi Bíróság előtt. Azt kérte a bíróságtól, hogy állapítsa meg a néhai férje által kötött, családi házuk eladására vonatkozó adásvételi szerződés érvénytelenségét. 1995. június 25-én a kérelmező kiegészítette keresetét.

6. 1995. december 9-én a kérelmező mielőbbi tárgyalás kitűzését kérte a Kerületi Bíróságtól.

7. 1996. március 25-én a Kerületi Bíróság tárgyalást tartott.

8. 1996. október 21-én a Kerületi Bíróság elutasította a kérelmező keresetét. 1997. október 14-én a Fővárosi Bíróság elutasította a kérelmező 1996. december 27-én előterjesztett fellebbezését.

9. 1997. december 19-én a kérelmező felülvizsgálati kérelmet terjesztett a Legfelsőbb Bíróság elé.

10. 1998. május 27-én és augusztus 18-án a kérelmező kérelmének soron kívüli elbírálását kérte a Legfelsőbb Bíróságtól.

11. 1998. szeptember 1-én a Legfelsőbb Bíróság pártfogó ügyvédet rendelt ki a kérelmező számára. 1998. szeptember 23-án a kirendelt pártfogó ügyvéd a felmentését kérte. 1998. október 27-én a Legfelsőbb Bíróság újabb pártfogó ügyvédet rendelt ki a kérelmező felülvizsgálati eljárásban történő képviselőjére.

12. 1998. november 27-én a kérelmező pártfogó ügyvédje újból benyújtotta a felülvizsgálati kérelmet.

13. 1998. december 11-én a Legfelsőbb Bíróság arról tájékoztatta a feleket, hogy tárgyaláson kívül szándékozik meghozni az ítéletet, s felhívta a feleket arra, hogy 8 napon belül terjesszék elő ezzel kapcsolatos véleményüket. 1999. január 15-én a kérelmező tárgyalás kitűzését kérte a Legfelsőbb Bíróságtól.

14. 1999. június 23-án a Legfelsőbb Bíróság lényeges eljárási szabálysértések miatt hatályon kívül helyezte a jogerős ítéletet, és az elsőfokú bírósághoz utalta vissza az ügyet.

15. A megismételt eljárásban 1999. december 22-én a XVIII-XIX. Kerületi Bíróság felhívta a kérelmezőt, hogy keresetét terjessze ki T. A. személyére.

16. A kérelmező a törvényi határidőn belül nem tett eleget a felhívásnak. Ezért a Kerületi Bíróság megszüntette az eljárást.

17. 2000. február 22-én a kérelmező pártfogó ügyvédje fellebbezett a megszüntető végzés ellen. Ezzel egyidőben a kérelmező eleget tett az 1999. december 22-i végzésben foglaltaknak.

18. 2000. március 16-án a kérelmező megújította a T.A. perbevonása iránti indítványt. Ugyanezen a napon az alperes előterjesztette észrevételeit és viszontkeresetét.

19. 2000. június 2-án a Kerületi Bíróság helyt adott a kérelmező igazolási kérelmének és folytatta az eljárást.

20. A kérelmező jogi képviselőjének nyugdíjazását követően, 2000. június 26-án a Kerületi Bíróság új pártfogó ügyvédet rendelt ki a kérelmező számára, és 2000. szeptember 19-ére tárgyalást tűzött ki.

21. A kérelmező nem jelent meg a 2000. szeptember 19-i tárgyaláson. Előterjesztette, hogy kórházi kezelésben részesül. A Kerületi Bíróság úgy határozott, hogy a kórháznál érdeklődik a kérelmező egészségi állapota felől. 2000. október 24-i válaszában a kórház arról tájékoztatta a bíróságot, hogy a kérelmezőt már nem kezelik a kórházban.

22. 2000. október 25-én a Kerületi Bíróság elutasította a tárgyalást vezető bíró ellen a kérelmező által benyújtott elfogultsági kifogást.

23. 2000. december 22-i beadványaiban a kérelmező sürgős tárgyalást, és a tárgyalás távollétében történő megtartását kérte a bíróságtól. Ugyanakkor kifogásolta, hogy pártfogó ügyvédet rendeltek ki részére, holott a képviselő az elsőfokú bíróság előtt nem kötelező. Ezért 2001. április 17-én a Kerületi Bíróság felmentette a pártfogó ügyvédet. Ugyanezen a napon a bíróság elhalasztotta a 2001. május 4-re kitűzött tárgyalást és felhívta a kérelmezőt, hogy egészítse ki keresetét.

24. 2001. május 1-i beadványában a kérelmező ismételten azt kérte a Kerületi Bíróságtól, hogy távollétében tartsa meg a tárgyalást, és hozzon ítéletet az ügyben.

25. 2001. június 3-án a Kerületi Bíróság az iránt érdeklődött a kérelmezőtől, hogy kifogásolná-e a tárgyalás megtartását saját otthonában. 2001. augusztus 5-i válaszában a kérelmező közölte, hogy szívesebben válaszolna írásban a bíróság kérdéseire.

26. 2001. október 28-án a kérelmező arról tájékoztatta a bíróságot, hogy nem lesz jelen a 2001. november 7-re kitűzött tárgyaláson. Azt kérte a bíróságtól, hogy távollétében tartsa meg a tárgyalást. A bíróság 2001. november 7-én megtartotta a tárgyalást.

27. 2001. december 10-én a kérelmező előterjesztette az alperes 2001. november 11-i előkészítő iratával kapcsolatos észrevételeit. Arra kérte a bíróságot, hogy a következő tárgyalást távollétében tartsa meg.

28. A Kerületi Bíróság 2001. december 13-án tárgyalást tartott, 2002. február 13-ra pedig újabb tárgyalást tűzött ki.

29. 2001. december 17-én a kérelmező módosította keresetét, majd 2001. december 30-án további beadványokat terjesztett elő. A kérelmező az adásvételi szerződés érvényességét vitató per földhivatali bejegyzésének elrendelését kérte a bíróságtól. A bíróság 2002. január 21-én helyt adott a kérelemnek.

30. 2002. január 30-án a kérelmező további beadványokat terjesztett elő.

31. A 2002. február 13-án tartott tárgyaláson a Kerületi Bíróság tanúként meghallgatta a kérelmező nővérét, s 2002. március 22-re a kérelmező otthonában tartandó, helyszíni tárgyalást tűzött ki. Ezen a napon azonban a kérelmező nem engedélyezte az odalátogató bíró számára, hogy házába belépjen, arra hivatkozva, hogy rossz egészségi állapota miatt nem lehet meghallgatni.

32. 2002. március 26-án a kérelmező újabb észrevételeket terjesztett elő a 2002. február 13-án tartott tárgyalással kapcsolatban.

33. 2002. május 23-án a Kerületi Bíróság a Polgármesteri Hivaltól kért tájékoztatást a kérelmezőt gondozó szociális munkás személyéről annak érdekében, hogy őt tanúként megidézhesse.

34. Jelenleg az eljárás folyamatban van a Kerületi Bíróság előtt.

A JOG

I. AZ EGYEZMÉNY 6. CIKKE 1. BEKEZDÉSÉNEK MEGSÉRTÉSE AZ ELJÁRÁS HOSSZA TEKINTETÉBEN

35. A kérelmező panaszolta, hogy az eljárás hossza összeegyeztethetetlen volt az Egyezmény 6. cikkének 1. bekezdésében megkívánt „ésszerű idő” követelményével. Előterjesztette, hogy az adott körülmények között az eljárás nem nyújtott számára „hatékony jogorvoslatot” polgári jogi követeléseinek tekintetében. Az Egyezmény 13. cikkére hivatkozik.

A Bíróság észrevételezi, hogy a kérelmező nem azt sérelmezi, hogy a magyar jogban nincs hatékony jogorvoslati lehetőség a polgári per hosszával kapcsolatos panasz tekintetében. A kérelmező alapvető sérelme az, hogy az eljárás túlságosan hosszú ideig tartott amiatt, hogy a bíróság nem hatékonyan kezelte az ügyet. A Bíróság ezért csak a kérelmező 6. cikk 1. bekezdésén alapuló panaszát vizsgálja. A 6. cikk 1. bekezdésének releváns része kimondja:

„Mindenkinek joga van arra, hogy...bíróság ésszerű időn belül... hozzon határozatot polgári jogi jogai és kötelezettségei tárgyában...”

36. A Kormány vitatta a kérelmező érvelését.

37. A figyelembe veendő időszak 1995. január 12-én kezdődött és még nem ért véget. Ilyen módon a per nyolc éve és kilenc hónapja tart.

A. Elfogadhatóság

38. A Bíróság megjegyzi, hogy az eljárás hosszával kapcsolatos panasz nem nyilvánvalóan megalapozatlan az Egyezmény 35. cikkének 3. bekezdése értelmében. A Bíróság továbbá megjegyzi, hogy a kérelem egyéb alapon sem elfogadhatatlan.

B. Érdem

39. A Kormány érvelése szerint a kérelmező maga is hozzájárult ahhoz, hogy az eljárás még mindig folyamatban van. A Kormány rámutatott, hogy a kérelmező több alkalommal módosította keresetét, hogy a megismételt eljárásban több tárgyaláson nem jelent meg, s hogy nem gondoskodott képviseléről.

40. A kérelmező vitatta ezt a véleményt.

41. A Bíróság megismétli, hogy az eljárás hosszának ésszerű voltát az ügy egyedi körülményeinek fényében és a Bíróság esetjogában meghatározott szempontokra, különösen az ügy bonyolultságára, a felek és

a releváns hatóságok magatartására, valamint arra tekintettel kell megítélni, hogy mi volt a per tétje a kérelmező számára (ld. pl. *Frydlender v. France* [GC], no. 30979/96, § 43, ECHR 2000-VII).

42. A Bíróság úgy véli, hogy az eljárás jellege és a felvetett kérdések nem adnak magyarázatot a jogerős ítélet meghozatalához szükséges idő hosszára. Nyolc év és kilenc hónap eltelt, és az eljárás még mindig folyamatban van.

43. A kérelmező magatartását illetően a Bíróság észrevételezi, hogy 2000. szeptember 19-től a kérelmező a tárgyalások távollétében történő megtartását kérte, s visszautasította a kirendelt pártfogó ügyvéd segítségét. Igaz, ezen alkalmakkor írásban előterjesztette észrevételeit. A Bíróság azonban meg van győződve arról, hogy ha a kérelmező elfogadta volna a képviselőt, akkor az eljárás gyorsabban lefolytatható lett volna azáltal, hogy a felek a tárgyalásokon közvetlenül teheték volna meg észrevételeiket. Az a tény, hogy a kérelmező visszautasította a 2002. március 22-i helyszíni tárgyalás megtartását, szintén lassította az eljárást. A Bíróság ezért úgy véli, hogy 2000. szeptember 19-ét követően az eljárás elhúzódása nagyrészt a kérelmező terhére róható.

44. A hatóságok magatartását illetően a Bíróság rámutat, hogy az 1995. január 12. és 1996. március 25., továbbá az 1997. december 19. és 1998. szeptember 1. közötti időszakban semmilyen eljárási cselekményre nem került sor. A Bíróság megjegyzi, hogy a Kormány nem adott magyarázatot ezen inaktív időszakokra.

45. Az ügy összes körülményét mérlegelve a Bíróság úgy véli, hogy a nyolc évig és kilenc hónapig terjedő időszak – a kérelmező terhére róható késedelem ellenére – túllépi az ésszerű időt. Ilyen módon az eljárás hossza tekintetében az Egyezmény 6. cikkének 1. bekezdését megsértették.

II. AZ EGYEZMÉNY 6. CIKKE 1. BEKEZDÉSÉNEK MEGSÉRTÉSE AZ ELJÁRÁS TISZTESSÉGESSÉGE TEKINTETÉBEN

46. A kérelmező az Egyezmény 6. cikkének 1. bekezdése alapján az eljárás tisztességtelenségét is sérelmezte. A 6. cikk 1. bekezdésének releváns része kimondja:

„Mindenkinek joga van arra, hogy... bíróság tisztességesen... hozzon határozatot polgári jogi jogai és kötelezettségei tárgyában...”

Elfogadhatóság

1. A Bíróság emlékeztet arra, hogy az a kérdés, hogy az eljárás a 6. cikk 1. bekezdésében foglalt követelmények szerint tisztességes volt-e, csak az eljárás teljes egészének megvizsgálásával, vagyis csak az eljárás befejezését

követően válaszolható meg, (ld. *H. v. France*, judgment of 24 October 1989, Series A no. 162 A, p. 23, § 61).

48. A Bíróság úgy találja, hogy mivel a kérelmező pere még folyamatban van, ezért a 6. cikk 1. bekezdése alapján az eljárás állítólagosan tisztességtelen voltával kapcsolatban előterjesztett panasz idő előtti, s az Egyezmény 35. cikkének 1. és 4. bekezdése alapján a panaszt el kell utasítani.

III. AZ EGYEZMÉNY 41. CIKKÉNEK ALKALMAZÁSA

49. Az Egyezmény 41. cikke kimondja:

„Ha a Bíróság az Egyezmény vagy az ahhoz kapcsolódó jegyzőkönyvek megsértését állapítja meg és az érdekelt Magas Szerződő Fél belső joga csak részleges jóvátételt tesz lehetővé, a Bíróság – szükség esetén – igazságos elégtételt ítél meg a sértett félnek.”

A. Károk

50. A kérelmező 45.063.292 forintot követelt vagyoni kára, és 5.000.000 forintot az eljárás elhúzódása miatt keletkezett nem vagyoni kára megtérítéseként.

51. A Kormány előterjesztette, hogy a kérelmező követelése túlzott, és úgy érvelt, hogy a kártérítés összegét a Magyarország elleni kérelmekkel kapcsolatos bírósági esetjog fényében kell megítélni.

52. A Bíróság nem lát oksági kapcsolatot a megállapított jogsértés és az állított vagyoni kár között; ezért ezt az igényt elutasítja. A Bíróság azonban elfogadja, hogy a kérelmező nem vagyoni természetű kárt szenvedett az eljárás elhúzódása következtében. Ezzel kapcsolatban a Bíróság megjegyzi, hogy a kérelmező többször kérte ügyének soron kívüli tárgyalását, s ésszerűen feltehető, hogy az ügy egy helyben állása a kérelmezőt feszültséggel és aggodalommal töltötte el. A Bíróságnak azonban azt is figyelembe kell venni, hogy a 2000 szeptembere után bekövetkezetett késedelmek miatt a kérelmezőt is felelősség terheli. Méltányossági alapon a Bíróság 3.000 euró kártérítést ítél meg a kérelmező számára nem vagyoni kárának megtérítésére.

B. Költségek és kiadások

53. A kérelmező ilyen címen nem terjesztett elő követelést.

C. Késedelmi kamat

54. A Bíróság úgy találja megfelelőnek, hogy a késedelmi kamatnak az Európai Központi Bank marginális hitelkamatán kell alapulnia, s ahhoz további három százalékpontot kell hozzáadni.

EZEN INDOKOK ALAPJÁN A BÍRÓSÁG EGYHANGÚLAG

1. Az eljárás hosszával kapcsolatos panaszt elfogadhatónak, a kérelem többi részét pedig elfogadhatatlannak *nyilvánítja*;
2. *Megállapítja*, hogy az Egyezmény 6. cikkének 1. bekezdését megsértették;
3. *Megállapítja*:
  - a) hogy az alperes Kormánynak attól az időponttól számított három hónapon belül, amikor az ítélet az Egyezmény 44. cikkének 2. bekezdése szerint véglegessé válik, a kérelmező számára nem vagyoni kára megtérítéseként 3.000 eurót (háromezer eurót) és az ezen összeget terhelő adók összegét kell kifizetnie az alperes állam nemzeti valutájában, a kifizetési átváltási árfolyam alkalmazásával.
  - (b) hogy a fent említett három hónap lejártát követően a kifizetés időpontjáig a késedelmes időszakra az Európai Központi Bank marginális hitelkamatát három százalékponttal meghaladó mértékű kamatot kell fizetni a fenti összeg után;
4. *Elutasítja* a kérelmező igazságos elégtétellel kapcsolatos további követeléseit.

Készült angol nyelven, írásbeli kihirdetésre került 2003. november 25-én a Bíróság Eljárási Szabályzata 77. § 2. és 3. bekezdésének megfelelően.

S. DOLLÉ
hivatalvezető

J.-P. COSTA
elnök